

OMG i wspominki

1. Czy istnieją takie liczby całkowite a i b , że liczby

$$a^2 + b \text{ oraz } b^2 + a$$

są kolejnymi liczbami całkowitymi? Odpowiedź uzasadnij.

2. Punkt I jest środkiem okręgu wpisanego w trójkąt ABC . Okrąg styczny do AI w punkcie I i przechodzący przez punkt B przecina bok BC w punkcie P (różnym od B). Proste IP i AC przecinają się w punkcie Q . Wykaż, że punkt I jest środkiem odcinka PQ .
3. Liczby p i q są różnymi liczbami pierwszymi. Udowodnij, że liczba $p^2 + q^2$ nie jest podzielna przez liczbę $p + q$.
4. Wewnątrz koła o promieniu 1 znajdują się punkty $A_1, A_2, A_3, \dots, A_{100}$. Udowodnij, że na brzegu tego koła istnieje taki punkt P , dla którego

$$PA_1 + PA_2 + \dots + PA_{100} \geq 100.$$

Źródło: Zadania pochodzą z finału VI OMG

5. Rozważmy sześcian $ABCD A' B' C' D'$.

- (a) Uzasadnij, że obrót wokół osi AC' , w którym punkt D' przechodzi na B' , przenosi sześcian $ABCD A' B' C' D'$ w siebie tzn. każdy punkt sześcianu przechodzi na punkt sześcianu.
- (b) Oblicz, ilukrotne złożenie powyższego obrotu jest identycznością?
- (c) Podzielmy sześcian $ABCD A' B' C' D'$ na 27 sześcianików jednostkowych. Wskaż sześcianiki, które przechodzą w siebie przy ww. obrocie.
- (d) Niech π będzie płaszczyzną prostopadłą do AC' i przechodzącą przez środek tego odcinka. Uzasadnij, że ww. obrót zachowuje π oraz że ilość sześcianików, które przecina π musi przystawać do 1 mod 3.
- (e) * Rozważ symetrię względem środka sześcianu i rozszerz poprzednie rozumowanie, aby wykazać, że ilość sześcianików, które przecina π , przystaje do 1 mod 6.
- (f) * Wykaż, że część wspólna π i $ABCD A' B' C' D'$ to sześciokąt foremny o wierzchołkach leżących na środkach tych krawędzi sześcianu, których "końcem" (wierzchołkiem) nie jest A lub C' .

6. Przypomnijmy, że $\varphi(n)$ oznacza ilość liczb naturalnych względnie pierwszych z liczbą całkowitą dodatnią n i nie większych od n . Np. $\varphi(12) = 4$, $\varphi(p) = p - 1$ dla każdej liczby pierwszej p , $\varphi(1) = 1$ itd.

- (a) Liczby ze zbioru $\{1, 2, \dots, n\}$ możemy w naturalny sposób utożsamić z resztami z dzielenia przez n (jak ktoś nie zrozumiał, to nie szkodzi) i oznaczać $1 \pmod n, 2 \pmod n, \dots, n \pmod n$.
- (b) Niech $n = ab$ będzie takim iloczynem, że $NWD(a, b) = 1$. Uzasadnij, że liczba $x \pmod n$ jest względnie pierwsza z n wtedy i tylko wtedy, gdy $x \pmod a$ jest względnie pierwsze z a i $x \pmod b$ jest względnie pierwsze z b .
- (c) Uzasadnij, że istnieje dokładnie $\varphi(a)\varphi(b)$ liczb względnie pierwszych z n i mniejszych od n ; każda z tych liczb jest wyznaczona przez reszty $\pmod a$ i $\pmod b$.
- Wskazówka: chińskie o resztach.*
- (d) Stąd też $\varphi(n) = \varphi(a)\varphi(b)$ o ile tylko $NWD(a, b) = 1$. Podaj przykład, że założenie $NWD(a, b) = 1$ jest istotne.
- (e) Oblicz "na piechotę" $\varphi(p^k)$, gdzie p jest pierwsze i udowodnij wzór

$$\varphi(n) = (p_1^{\alpha_1} - p_1^{\alpha_1 - 1}) \cdot (p_2^{\alpha_2} - p_2^{\alpha_2 - 1}) \cdot \dots \cdot (p_n^{\alpha_n} - p_n^{\alpha_n - 1}) = n \left(1 - \frac{1}{p_1}\right) \dots \left(1 - \frac{1}{p_n}\right).$$

jeżeli $n = p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2} \dots p_n^{\alpha_n}$ jest rozkładem liczby n na czynniki pierwsze.